

SŁOWO WSTĘPNE

Z prawdziwą przyjemnością i satysfakcją oddaję w Państwa ręce pierwszy tematyczny numer *Neofilologa*, który jest w całości poświęcony metodologii badań w obszarze językoznawstwa stosowanego, ze szczególnym uwzględnieniem tych dotyczących różnych aspektów procesu uczenia się i nauczania języka obcego. Można by wymienić przynajmniej kilka powodów, dla których warto zajmować się tą problematyką i które stanowiły impuls do podjęcia tej ważnej inicjatywy przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Po pierwsze, w ostatnich latach jesteśmy świadkami intensyfikacji badań empirycznych w zakresie dydaktyki językowej, ich ogromnego zróżnicowania i specjalizacji tematycznej, co w oczywisty sposób wymaga dostosowania już istniejących i wypracowania zupełnie nowych metod, narzędzi czy procedur badawczych. Taka potrzeba wydaje się być szczególnie paląca na naszym rodzimym gruncie, a to dlatego że od czasu publikacji w roku 1982 nowatorskiej wówczas pracy Hanny Komorowskiej zatytułowanej *Metody badań empirycznych w glottodydaktyce*, niestety nie ukazało się w Polsce żadne większe opracowanie na ten temat. Inną kwestią jest fakt, że te same problemy są nader często podejmowane w zupełnie odmienny sposób, co jest wynikiem nie tylko przyjęcia takiej a nie innej szkoły czy tradycji badawczej, ale także identyfikowania się z określoną filologią i odwoływania się głównie do właściwej jej literatury przedmiotu. W końcu, ważnym impulsem do pochylenia się nad metodologią badań jest również to, że coraz bardziej obniża się ich jakość, o czym świadczą trudności na etapie planowania, opracowania narzędzi badawczych, prezentacji i analizy zebranych danych czy też interpretacji wyników, a wykształcenie odpowiednich standardów w tym zakresie ma kluczowe znaczenie. Choć niniejsza publikacja nie pretenduje do roli podręcznika, który zawierałby przekrojowe omówienie metodologii badań we wszystkich różnorodnych jej wymiarach, jestem głęboko przekonany, że pozwoli ona po części wypełnić istniejącą lukę i stanie się istotnym punktem odniesienia dla wszystkich osób, które są zainteresowane prowadzeniem badań empirycznych w obszarze uczenia się i nauczania języków obcych, a w szczególności tych przygotowujących rozprawy doktorskie i habilitacyjne.

Ze względu na różnorodną tematykę i odmienny charakter nadesłanych artykułów, ich odpowiednie pogrupowanie stanowiło dla mnie, jako Redaktora tomu, nie lada wyzwanie. Pragnąc uniknąć porządku alfabetycznego, który byłby zapewne najprostszym rozwiązaniem, ale jednocześnie utrudniał dostrzeżenie punktów stykowych pomiędzy poszczególnymi pracami, kierując się cennymi wskazówkami Pani Recenzent Profesor Weroniki Wilczyńskiej, zdecydowałem o wyodrębnieniu artykułu wstępnego, który pełni rolę wprowadzenia oraz dwóch rozdziałów. I tak, tom otwiera tekst Anny Niżegorodcew, w którym prezentuje ona dwa nurty badawcze w językoznawstwie stosowanym dotyczącym języka drugiego, tj. tradycje psycholingwistyczną i socjokulturową. W *Części I*, zatytułowanej *Obszary poznania: stan badań i podejścia metodologiczne*, zamieszczono opracowania ogniskujące się na kierunkach i metodach badań w odniesieniu do konkretnych problemów, którymi

interesują się specjaliści, tj. wymowy (Ewa Waniek-Klimczak), gramatyki (Mirosław Pawlak), umiejętności czytania (Halina Chodkiewicz), strategii uczenia się (Mirosław Pawlak) oraz lęku językowego (Ewa Piechurska-Kuciel). Z kolei *Część II*, pod tytułem *Metody i narzędzia badawcze: przykłady zastosowań i ograniczenia*, zawiera opracowania dotyczące określonych scenariuszy, instrumentów i procedur stosowanych w badaniach nad uczeniem się i nauczaniem języka obcego, niezależnie od konkretnego obszaru poznania. Czytelnik znajdzie tutaj omówienie analizy dyskursu (Jan Majer), badania w działaniu (Danuta Wiśniewska), zadania jako jednostki analizy korpusu danych zebranych podczas lekcji (Sebastian Piotrowski), stosowania wywiadu i obserwacji w badaniach nad osobą nauczyciela (Maria Wysocka), dzienników uczących się (Krzysztof Nerlicki), a także transkrypcji, kodowania i analizy danych językowych w systemie CHILDES (Urszula Paprocka-Piotrowska). Na końcu tej części zamieszczono dwa artykuły, które dotyczą często popełnianych błędów i niedociągnięć metodologicznych w odniesieniu do ilościowych badań zależności między zmiennymi (Jacek Rysiewicz) oraz wykorzystywania narzędzi statystycznych w badaniach ankietowych (Halina Widła).

Mirosław Pawlak